

940.542
ΓΕΝ

Όνομα Γενεράλις, Έρβανος
Γαξια Έμι κη-88⁴ άφι-
Μαθημα εγκυρίδι κών θέν-
Σχολ'Ετος Δεριών.

940.542
ΓΕΝ

5144
16.4.1958
Λογ. Π. Π. Π.
940.54.2/ΓΜ

**ΕΠΙ ΤΗ
88^Η ΑΜΦΙΕΤΗΡΙΔΙ ΤΩΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ**

**ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Γ' ΓΕΝΕΡΑΛΙ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ
ΧΑΝΙΩΝ**

*Τόγμα τέ νιν ζαμενής και
σύνασις πρόσκοπος εδωσαν
ΠΙΝΔΑΡΟΣ*

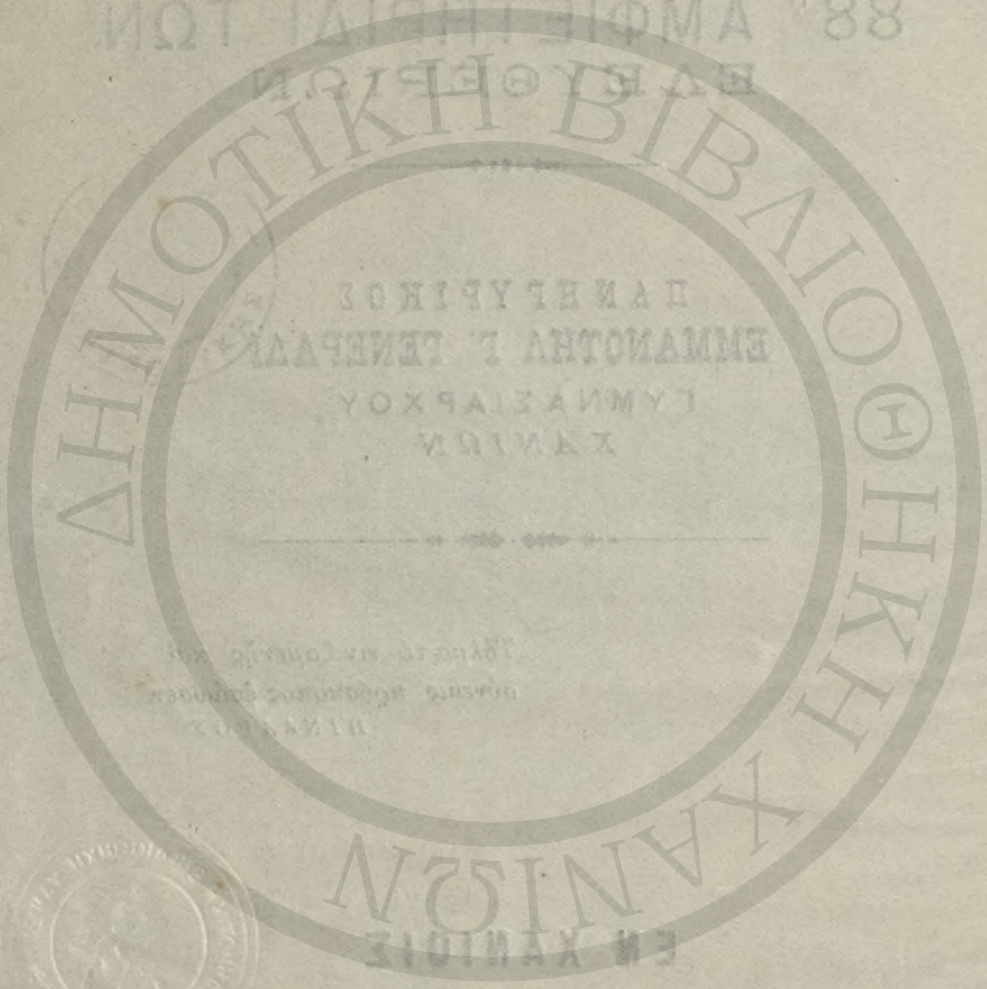
**ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ «ΛΕΥΚΩΝ ΟΡΕΩΝ»
1909**

2444
10-4-1928

ΕΙΣ ΤΗΝ

88" ΑΜΦΙΘΗΡΑ ΤΩΝ

ΒΑΡΕΩΝ

Επισημαίνεται ότι
ορισμένα βιβλία
είναι κλειστά

ΤΥΠΟΣ ΑΣΤΥΚΟΝ ΟΡΘΟΝ

1928

ΕΜΜ. Γ. ΓΕΝΕΡΑΛΙ

Πανηγυρικός ΚΕ'. Μαρτίου 1909.

Ἄνοιξις εἶναι· λυώσανε εἰς τὰ βουνὰ τὰ χιόνια,
κ' ἐλυώσανε τὰ σκοτεινὰ τὰ τετρακόσια χρόνια.

Χίλια καντήλι' ἀνάβουνε στὴ Λαύρα τὴν Ἁγία,
καὶ εἰς ἓνα λειτουργοῦν βωμὸ Θεοῦ καὶ Ἐλευθερία.

«Χαῖρε, Μαρία» ἀπ' ἑδῶ ἀκοῦς, «χαριτωμένη»,
καὶ «Καλῶς ἦλθες» ἀπ' ἐκεῖ, «θεὰ ξενιτεμένη»,

Α. Πιράσχος

Φιλόπατρις δμῆγυρις,

Δὲν εἶναι ἀπλῆ σχολικὴ ἐορτὴ, οὐδὲ τῶν συνήθων τις πανήγυρις, ἢ συναγαγοῦσα ἡμᾶς ἐνθάδε. Οὐδὲ συνήθητε βεβχίως, ἵνα ἐνωτισθῆτε ἄσματος τινος μόνον τῆς χρυσῆς μας ἐλπίδος, τοῦ ἔαρος τῆς Πατρίδος, τῶν παιδῶν καὶ τῶν τρυφερῶν κορασιῶν λέγω. Νομίζω μέλιστα ὅτι εἰ καὶ θρησκευτικῶς, οὕτως εἰπεῖν, σιγᾶτε, βοᾶτε τορώτερον σάλπιγγος καὶ λέγετε. «Συνήλθουμεν ἵνα τελίσωμεν τὰ πρῶτα πράγματικα Ἐλευθερία, πρῶτα διὰ τὴν Κρήτην μας, ἀλλ' ὀγδοηκοντάκις καὶ πλέον ἐπανακαλυμνόμενα περὰ τοῖς ἐλευθεροῖς ἀδελφοῖς. Ἐλευθερία, ἀτινα παρεσκέυασαν οἱ ἄγωνες τῶν πατέρων καὶ αἱ μικραὶ συμβολαὶ ἡμῶν καὶ εἰς αὐτὴν ἤλθουμεν μετὰ δεκαετῆ ἐλευθερον μὲν, ἀλλ' οὐχὶ τελείως βίον, οὐ ἢ μεταβχτικὴ αὕτη κατάστασις ἔδει νὰ ἐκλίπη πλέον. Ἐπιθυμοῦμεν λοιπὸν, λέγετε, νὰ συγκινηθῶμεν, νὰ κλυθῶμεν, νὰ ὑψώσωμεν τὸν νοῦν πρὸς ἐκείνους, ὧν τὸ ἐκχυθὲν αἷμα παρέσχεον ἡμῖν τὴν σημερινὴν ἡμέραν, νὰ ἐνθουσιασθῶμεν, νὰ ξεναγηθῶμεν ἐπὶ μικρὸν εἰς τὸ παρελθόν, νὰ στέψωμεν τὴν μνήμην τῶν μεγάλων μαρτύρων, ἀφ' οὗ ἐλλείπουσιν ἀκόμη προτομαὶ καὶ στήλαι, καὶ νὰ δώσωμεν ἱερὸν ὄρκον ὅτι μνήμονες τῆς ἀρετῆς ἐκείνων θὰ πληρώσωμεν ἐν τῷ μέρει τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τοῦ συνόλου τοῦ Ἐθνους κηθῆκον, ὡς ἐκπληροῦμεν αὐτὸ ὑπὲρ τῆς στενῆς Κρήτης.»

Τοιαῦτα σιγῶντες ζητεῖτε, φιλοπάτριδες ἀκροαταί. Ἄλλ' εἶναι εὐχερὲς ἢ εὐρεσις ἐγκωμιαστοῦ ἀνταξίου τῆς σήμερον; Ἄρκει ἢ ἰσχνή

φωνή ταπεινῶν τῶν γραμματέων θεράποντος, μυστικῶν μὲν ἄληθως, ἀλλὰ τῆς ἀπαλῆς καὶ ἀώρου νεότητος, νὰ συγκινήσῃ, νὰ προκαλέσῃ δάκρυα, νὰ ἐνθουσιάσῃ, νὰ ξαναγῆσῃ εἰς τὰ τεμένη τοῦ 21, εἰς τὰ ἄδυτα τῆς Κλειοῦς;

Δαιμόνιός τις καὶ ἔνθεος, τοῦτ' αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι ὁ τολμητικὸς ἐπαινέτης τῆς ΚΕ'. Μαρτίου, οὐδ' ἐξαρκεῖ συνήθης φωνή. Οὓς δὲ ὕμνει ζῶντας μὲν ὁ Βύρων, Βερανζέρος, Hugo καὶ Chateaubriand, νεκροὺς δὲ Βαλαωρίται καὶ Παράσχοι, Μοῦσα περὶ δὲν ἔπρεπε νὰ τολμήσῃ νὰ θίξῃ.

Ἄλλ' ἄμωσ δὲν ἀποδεικνῶ ἔχων ἀσπίδα τὴν ἐπικείμεν ὑμῶν, γινώσκων δ' ὅτι καὶ ἡ ἀπλή ἀνάγνωσις μιᾶς μόνης σελίδος τῆς μεγάλης ἐποποιίας, ἣτις καλεῖται ἔθνευσεῖς, τῆς εὐκλεοῦς ἱστορίας τῶν ἀγῶνων, ἀπὸ τῆς εὐνοίας τῆς ἀλώσεως, μέχρι τῆς ἐαρινῆς τῆς ἀναστάσεως ἡοῦς καὶ ἀπὸ τῆς Ἁγίας Λύρας καὶ τοῦ Δραγατσωνίου, μέχρι τοῦ Ναυαρίου καὶ τῆς Πέτρας καὶ ἀπὸ τοῦ Λούλου, μέχρι τῆς ἀνατιναξέως τοῦ Ἀρχαδίου, ἀρκεῖ πρὸς πλήρωσιν τῆς ἡμετέρας σιωπηλῆς ἀπειθήσεως.

Ἵστε ξαναγῶ ὑμᾶς εἰς τὸ τέμενος τῆς Ἱστορίας.

Πρὸ τεσσαρῶν καὶ ἡμίσεος αἰῶνων ἀνεστηλοῦτο ἡ ὠχρὰ ἡμισέληνος ἐπὶ τοῦ κελλιστευμάτος τοῦ Ἰσιδώρου καὶ Ἀνθεμίου, τοῦ νεωτέρου τούτου Παρθενῶνος, τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἀπὸ τοῦ φαινομένου Σταυροῦ. Ἐκτοτε ἠπλώθη ἐρεβεννὴ νύξ ἐπὶ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς χώρας τῶν φώτων, ἣν ἀφῆκαν αἱ Μοῦσαι καὶ Γλαῦκες τοποθετηθεῖσαι εἰς τὰ διδασκῆρια τῆς Εὐρώπης καὶ διδάσκουσαι ταύτην τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πολιτισμόν. Καὶ παρεσκευάσθη μὲν οὕτω τοῦ κόσμου ἡ ἀναγέννησις, ἀλλ' ἡ πηγὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἐστένχιζεν ὑπὸ τὸν ἀπανθρωπότητον τῶν ζυγῶν, ἐσφάζετο, ἐπυρπολεῖτο, ἐσπαράττετο, ἠρημοῦτο, ἦτο ἐν μιᾷ λέξει δούλη. Ἐκινδύνευε δὲ νὰ μείνῃ γεωγραφικὴ μόνον ἀνάμνησις, καὶ οὕτως ἀκριβῶς πολλάκις ὑπὸ ποιητῶν καὶ σοφῶν ἐξελήφθη ἀποκλιόντων τὴν μοῖραν ταύτης. Ἔωσεν ὁμῶς ταύτην μίαν μόνην, ἀλλ' ἰσχυρὰ δύναιμι, ὡς ἀνελκυστή τις ἀμυδρὰ ἐπιφανομένη ἐν τῷ πυκνῷ σκότει, ἡ Θρησκεία, ἡ πίστις πρὸς τὸν Χριστὸν μας, ἣτις παρήγαγεν ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχε Παιδεία. Αὕτη ἐγγιγάντου τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, ἐνέβχλε τυφλὴν πεπειθήσιν εἰς τὰ θεῖα ρήματα τοῦ Εὐαγγελίου, ἅτινα τελευταίᾳ ἀντήχησαν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐκτουρκιζομένης μετὰ μικρὸν ἀπὸ τῶν χερίων τοῦ Γενναδίου—Οὐκ ἐάτω ὑμᾶς ὀρφανούς.— Αὕτη περιστά πραγματικῶν εἰς τὴν φαντασίαν τῶν δούλων τὸν αἰῶναί χρησμοὺν ἐκείνον, ὅστις ἤδετο

τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀλώσεως παραμυθούμενος τὴν εἰκόνα τῆς ἀειπαρθένου κλαίουσαν ἐπὶ τῇ ὑπεδουλώσει τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν.

Σώπασε, κυρὰ Δέσποινα, μὴ κλαίγῃς, μὴ δρακρύζῃς
Πάλε μὲ χρόνους μὲ καιρούς, πάλε δικά μας εἶναι.

Ἦρξάτο λοιπόν, ἐν νεκροφανείᾳ σχεδόν, ἀλλὰ πυρετωδῶς ἐργαζόμενος ὁ Ἕλλην. Εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἑλληνικῆς χώρας, εἰς πάντα μυχὸν τῆς πολυκόλπου θαλάσσης μας, εἰς τὰς ἀπροσίτους χαραδρας τῶν πολυδειράδων ὀρέων μας, εἰς τὰς μυρβόλους κυματοπλήγας νήσους τοῦ οἰνοχρόου πάντου μας ὑπὸ πεινιχρὰν καλύβην ἀσήμευ τινὸς ἱερέως, ἢ ἀμαθοῦς ἀναγνώστου, ἢ εἰς καλογγρικὰς σκῆτας ἦσαν τὰ ἐργαστήρια, ἐν εἰς ἐστρεμοῦντο τὰ ἐργαλεῖα, ἐσφυρηλατοῦντο αἱ εἶναι, δι' ὧν ὁ ἀθεοῦντο αἱ ἀτιμωτικά ἀλύσεις, αἱ περισφιγγουσαι τὸν τράχηλον τοῦ ἔθνους. Ἐν τούτοις ἐγαλυδοῦντο διὰ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ αἰγλήεντος παρελθόντος αἱ φρένες καὶ αἱ καρδίαι τῶν νέων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐγένοντο αἱ πρωτεργάται τῆς ἐθνεγεργίας. Ἐδιδάσκοντο νὰ πιστεύωσι, νὰ ἐλπίζωσι, νὰ ὑπομένωσι. Τὸ μῖσος δὲ κατὰ τῆς τυραννίας, ὁ πόθος τῆς ἐκδικήσεως καθίσταν ἀνεκτὰ τὴν ὀδύνην, τὸ πένθος, τὸ ἄλγος. Δὲν εἶχον οἶκρον, ἔπρωγον αἰμόφυρταν ἄρτον, ἔβαυκάλων δούλα τέκνα, ἐδοξολογοῦν λαθρα καὶ ἀνευ κώδωνος τὸν Θεὸν μας, τὸν Θεὸν τῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος, ἀπεμυζῶντο τὸν ἰδρωτὰ τοῦ ἑαυτῶν πόνου, ἐστεροῦντο τὴν τιμὴν ὑπὸ τῆς ἀσελείας τοῦ τυράννου, ἀλλ' ἐνεκκρτέρου. Ἦρχισαν νὰ ἀναφκίνωνται, ἀτρόμητοι ἐκδικηταί, οἱ Ἄρματωλοὶ καὶ Κλέφται, οἱ Σουλιῶται καὶ Σρακιανοί, οἱ Κατσαντωναῖοι καὶ Δασκαλογιάννιδες. Ἐπλήρουσιν τὴν ἀτμόσφαιραν οἱ παιᾶνες τοῦ Ρήγα, τὸ πολεμιστήριον σάλπισμα καὶ οἱ αὐτοσχέδιοι στοχασμοὶ τοῦ Κοραΐ. Ὑπέφωσκε γλυκὴ τὸ λυκαυγὲς τῆς μεγάλης ἡμέρας, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἐβλεπον πραγματούμενα τὰ μεγάλα ὄνειρα, εἰς ἃ ἐγαλουχοῦντο ἐν κρυπτῶ καὶ παραβύστω. Ἡ ἀνατολὴ δ' αὐτῆς ἔμελλε νὰ ἐπέλθῃ δίκην καταγιγῖδος καὶ θεῆλλης. Δὲν ἔμελλον ὁ ἀγὼν τῆς νέας Ἑλλάδος νὰ εἶναι οἷος ὁ τῆς παλαιᾶς. Ἡ παλαιὰ ἐμάχετο ὑπὲρ τῶν κεκτημένων, ὤρματο ἀφ' ὑπαρχόντων. Ἡ νέα δὲ ὅμως ὤρμαται ἐκ τοῦ μηδενὸς καὶ ζητεῖ νὰ δημιουργηθῇ Πατρίς, χώρα αὐτόνομος καὶ ἐλευθέρη. Εἶναι ἄρα ἀπεργασμένος, ἀλλὰ δι' αὐτὸ καὶ ἀσφαλῆς ἀγὼν. Ὡς πρῶτον θῦμα δύναται νὰ λογισθῇ ὁ Ψάλτης τῶν Φερῶν, ὅστις ἀποθνήσκων προεῖπε τὴν βλάστησιν τοῦ σπόρου, ὃν εἶχε σπείρει μὲ τὸν ὄρον, μὲ τοὺς παιᾶνάς του, μὲ τὴν Χάρταν του καὶ ἕτις δὲν διέψευσεν αὐτόν. Ἀσυστηματοποίητα ἐπγκλοῦθησαν τὰ γεγονότα, ἅτινα ὁ μὲν μέγας Κύριος περιεφρόνει, ἢ δὲ Δύσις ἐγέλα ἐπὶ τούτοις. Ἀθύρματα μόνον καὶ παιδιαὶ ἐλογίζοντο

τὰ περι ἀρματολῶν καὶ κλεφτῶν θρυλούμενα, τὰ θαλασσοπούλια τῶν νήσων, οἱ σταυραετοὶ τοῦ Ὀλύμπου, οἱ ἀδελφοποιτοὶ τῶν Φιλικῶν. Δὲν ἐφανταζετο ἡ διπλωματία ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ ἐμφύσησις ζωῆς εἰς σῶμα νεκρὸν τεσσάρων αἰῶνων.

Ἦψωσε τέλος καὶ ἠλόγησεν ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ τὸ ἱερὸν τῆς ἐθνεγε-
σίας Λάβαρον ὁ ἔθνης τῶν Πατρῶν Λεῦτης καὶ ἐταράχθη μικρὸν ὁ ἀ-
πηνῆς δεσπότης τοῦ Βυζαντίου. Ἐνόμιζε δ' ὅμως ὅτι κτυπῶν τὴν ἐθνη-
κὴν κεφαλὴν θὰ πιεῖ τὴν ἐξέγερσιν ἅμα γεννωμένην. Ἀνόητος καὶ
ματαιαὶ ἐλπίς. Ἡ ἀγχόνη τοῦ Γρηγορίου ἀνέσεισε σύμπαν τὸ Ἑλλη-
νικόν.

Ἄπ' ἄκρη σ' ἄκρη χαλασμός...Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχην!

Ἡ διπλωματία δὲ οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ συνεκινήθη, οὐδ' ἐπὶ τοῖς ἀμέσεις
ἐπακολουθήμασι. Σκαιῶς δὲ καὶ ἀφιλανθρώπως καὶ ὕστερον ἔκλεισε τὰς
πύλας τῆς ἐν Βερόνῃ συνόδου αὐτῆς εἰς τοὺς πρέσβεις τοῦ δούλου, ἀλλὰ
τὸν ἀγῶνα τῆς παλιγγενεσίας θριαμβευτικῶς ἀγωνιζομένου ἔθνος, αἴ-
τινες ἐζήτουν μόνον νὰ ἀναγνωρισθῇ αὐτοῖς τὸ δικαίωμα νὰ λογιζώ-
νται ἄνθρωποι.

«Ἄν μας ἀποκρούσητε, ἔλεγεν ἡ πρεσβεία ἐκείνη πρὸς τὴν σκληρὰν
διπλωματίαν, θὰ τραπῶμεν πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα καὶ ἡ θὰ
νικήσωμεν ἢ θὰ ἀποθάνωμεν». Ἀπεκρούσθη ἡ πρεσβεία. Ἀλλὰ τὸ
θεῖον τοῦ οὐρανοῦ συνέδριον ἦτο ἠπιώτερον. Ὁ Σαμουὴλ τοῦ
Σουλίου, τὰ βρέφη τοῦ Ζαλόγγου, ὁ Ῥήγας, ἡ ἀγχόνη τοῦ
Γρηγορίου, ἡ δορὰ τοῦ Δασκαλογιάννη, ὁ σκόλεψ τοῦ Βλαχάβα ἐπρέ-
σθουσαν οὕτως ἐπιτυχῶς παρὰ τῷ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν, ὥστε τὸ οὐράνιον
συνέδριον, οἷονεὶ μυκτηρίζον τὴν Βερόνην, ἐδέχθη τὰς λιτὰς τῆς πρε-
σβείας καὶ ἐξέδωκεν ἀπόφασιν τελεσίδικον καὶ ἀνέκλητον, νὰ ἀνασταθῇ
τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ἄν οὗτος μεθ' ἡμῶν οὐδεὶς,
καθ' ἡμῶν.

Περίαγεται ἤδη ἡ εὐλογηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας στραία νικηφόρος
ἐπὶ τὰς συνεχῆ ἔτη. Ἐμφανίζεται δὲ εἰς τὸν κόσμον νέον θαῦμα ἀνήκου-
στον. Ὁ μικρὸς καταβάλλει τὸν μέγαν, ὁ πεινῶν τὸν εὐθνηοῦντα ἀγα-
θόν, ὁ ἀοπλος τὸν καταφρακτον. Ἄνισος πάλη, πόλεμος πρὸς οὐδένα
μὲν ἐξισούμενος, πάντα δὲ ὑπερβάς τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν.
Πανταχοῦ γιγάντων καὶ ἡμιθέων τρόπαια, πανταχοῦ δάφναι. Ἐκο-
λύμβησεν ἡ Ἑλλὰς κυριολεκτικῶς εἰς αἵματα, ὅτε μὲν ἴδια, ὅτε δὲ τοῦ
δεσπότη, ἐπυρπολήθη, ἡρειπιώθη, ἀλλ' ἔζησε. Δὲν ἔμεινε λόφος ἀσπαρ-
τος ὁστέων, δὲν ἔμεινε γῆς σπιθαμὴ μὴ ποτισθεῖσα μὲ αἷμα, οὐδ' ὄρ-
μος, ἢ θάλασσα μὴ καταπιούσα ἀγωνιζομένους, νικῶντας. Εἶναι ἀμεί-

λικτος Θεᾷ ἢ Ἐλευθερίᾳ, μόνον μὲ αἵματα τρέφεται, μόνον μὲ ταῦτα γιγαντούται.

Οὔτε ὁ τόπος, οὔτε ὁ χρόνος ἐπιτρέπει, οὔτε ἄγνωστα θὰ ἐξιστορήσω, εἰν ἀναφέρω τρόπαια ἐν γῆ καὶ θαλάσῃ, ἢ πυρμιίδας Ἰστών ἢ κεφαλῶν. Λάβετε ὑπ' ὄφιν νοερώς παρελαυνούσας ὡς ἐν κινηματογράφῳ εἰκόνας ἐκ τοῦ ἀγῶνος. Ἡ μίχ εἰνκι τῆς ἄλλης τριχικωτέρα, αὐτὴ ἐκείνης ἐνδοξωτέρα. Τσοῦτον ἐθάμβωσαν τὸν κόσμον, ὥστε λεγεῖν μὲν φιλελλήνων κατέκλυσε τὴν Ἑλλάδα χύσασα τὸ αἶμα αὐτῆς εἰς τὰ ἱερὰ ταύτης ἐδάφη, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ψυχρὰ τέως Εὐρώπη ζηλοτύπως ἔσπυσε νὰ μετασχη τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος ἐν Ναυαρίνῳ. Ἀκούσατε τὸ—Γιὰ δὲς καιρὸς ποῦ διαλέξεν—τοῦ Διακού, παρατηρήσατε τὸν χορὸν τοῦ Ἀνδραύτου εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραβιζῆς, ἴδετε τὸ Καρπενῆσι τοῦ Βότσαρι, τὸν δαυλὸν τοῦ Καψαλι εἰς τὸ Μεσολόγγι, τὸ Φάληρον τοῦ Καραϊσκάκη μὲ τοὺς Κρητὰς του. Ἐνωτίσασθε τὸν στόνον τοῦ Καραλή εἰς τὴν Χίον, καὶ τὸν ποδβολητὸν τοῦ Πέτα, τοὺς θρήνους τῶν χαρεμιῶν τῆς Τροπολι τοῦ Σ. Λάμπει ὁ πρὸς τοῦ Κανάρη ἐν Χίῳ, ἢ δὲ ἀνταύγεια φατίζει τὴν Τένεδον, τὴν Σάμον, τὴν Μυτιλήνην, τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἀνδραγαθεὶ ὁ στολίσκος τῆς Μπουμπουλινῆς. Τροφοδοτεὶ ὁ Μιαούλης τὸ Μεσολόγγι, σπευδεὶ εἰς Πάτρας, νικᾷ εἰς τὸν Γέροντα, φθάνει εἰς Σούδα. Ὁ Γέρωσ τοῦ Μορεᾶ ἀτενίζει τὸν Δράμαλιν καὶ τὸν Ἰμβραῆμ καὶ ἐξαφανίζονται. Ἄλλ' ἵνα μὴ κουραζῶνται οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν μακρότερον βλέποντες, βλέφατε ἐγγύτατα. Ὁ Μελχισεδέκ τῶν Χανίων εὐλογεῖ τὸν ἀγῶνα ἀπαγχονιζόμενος. Οἱ ἀρχιερεῖς τῆς κύλης τοῦ Ἁγίου Μιχαήλου ἐν Ἡρακλείῳ θανατοῦμενοι πληροῦσι μετὰ τοῦ Ξεπαιτέρῳ ἐνθεοῦ ζήλου τοὺς ἀγωνιζομένους καὶ ἐγείρονται οὕτω τὰ τρόπαια τοῦ Λούλου, τῆς Μιλοξῆς, τοῦ Θεορίσου, τοῦ Βαθειακοῦ, τῆς Κασταμονίτσας, τῆς Κρητοῦς, τῆς Γραμβούσας. Ἀκούσατε τὸν κωκυτὸν τῆς ἐκατόμβης τοῦ Μελιδωνίου, τῆς Μιλᾶτου, τοῦ Σάρχου.

Ἄλλ' ἀπαριθμῶν τις νίκας καὶ τρόπαια ἐν ἅπαντι τῷ Ἑλληνικῷ θὰ ἀποκάμη. Ποῦ βράχος βουνοῦ, ποῦ ράχης ὄρους, ποῦ κοιλάς, ποῦ αἰγιάλος, ποῦ φάραγξ μὴ ἐκπέμποντα φωεῖνὰς μαρμαρυγὰς κλέους, μὴ ἀποπνέοντα δόξαν;

Τοιοῦτος ἀγὼν καταπλήξας τὸν πεπολιτισμένον κόσμον συνεκίνησε καὶ τὴν πρότερον ἄτεγκτον διπλωματίαν, ἣτις ἐπέισθη τέλος ὅτι οὐχὶ ὀρθῶς εἶχε περιφρονηθῆ τὸ πρῶτον ἢ μικρὰ ἐκείνη γωνία, ἣν ἐκάλουν Μορεᾶν καὶ Ρούμελιν.

Αἱ μυριόνεκροι νίκαι, τὰ καπνίζοντα ἐρείπια, ἢ εὐκλεῆς τῆς χώρας

ολοκλήρου καταστροφῇ ἔκαμψαν τὴν διπλωματίαν καὶ συνήνεσαν εἰς τὸ νὰ δοθῇ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ἕλληνα νὰ πῆξῃ ἔθνηκην καλύβην, εἰς τὴν νὰ στεγάσῃ τὰ ἐσκορπισμένα εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος ὄρφανὰ του τέκνα. Ἐκτοτε ἡ Ἑλλὰς εἶνε αὖθις Ἔθνος. Ἐπανήλθεν ἡ φυγὰς Ἐλευθερία καὶ ἐγκαθιδρύεται ἐπὶ συντριμμάτων καὶ τέφρας, ἀλλὰ μένει πλέον ὀριστικῶς. Πεινᾷ καὶ γυμνητεύει ἡ Ἑλλὰς, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἄπατρις, ἐστεγάσθη.

Δὲν ἔχει μόνον ἔκτοτε τὸ παρελθὸν καὶ τὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ἔχει καὶ παρὸν εὐπρόσωπον καὶ μέλλον γελῶεν καὶ εὐελπι. Βασιλεύεται ὑπὸ θαλαροῦ βασιλικοῦ οἴκου, κυβερνᾶται ὑπὸ κυβερνήσεως ἐκ τῶν λαϊκῶν σπλάγγων ἀπορρεούσης, ἔχει ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον, ἐκπέμπει ἐμπορικὰ σκάφη πανταχόσε τοῦ γνωστοῦ κόσμου κοσμούμενα μὲ τὴν σημαίαν τῆς καὶ συνεραζόμενα ὑπὲρ τῆς παγκοσμίου εὐημερίας. Ἄλλ' ὕστερεῖ ἐν τοῖς γράμμασιν, ἐν ταῖς ἐπιστήμασι, ἐν ταῖς τέχναις; Δὲν εἶναι καὶ πάλιν ἡ τροφὸς καὶ ἡ φωτοδότις τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ ἑλατομμυρίων Ἑλλήνων; Τί ἐλλείπει, ἵνα καὶ πάλιν γένηται μεγάλη ὡς εἶναι ἔνδοξος; Μηδεὶς προβάλλῃ τὸ ἀτύχημα τὸ πρόσφατον εἰς τὸν φιλόσοφον καὶ ψυχραίμον ἐξεταστὴν τοῦτο εἶναι ἑὰ δόξα, διότι ἡ ἀλληλεγγύη τῆς ὁμοφυλίας παρώτρυνε ταύτην τὰ ἀναρρίψῃ τὸν κύβον ὑπὲρ τῆς ἔνδοξου καὶ νῦν εὐτυχοῦς θυγατρὸς, τὴν Κρήτην μας λέγω, ὑπὲρ ἧς ἠτύχησεν.

Αἰδῖος εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἑλλάδα, διότι ἐπὶ δύο γενεὰς ὑφίσταται πόνους καὶ ταλαιπωρίας, δαπανᾷ δ' ἀφειδῶς, ἵνα θερμότερον σφίξῃ ἡμᾶς εἰς τοὺς ἑαυτῆς κόλπους καὶ συνευτυχίσωμεν.

Καὶ ἡ μὲν Μήτηρ λήξαντος τοῦ μεγάλου ἀγῶνος ἀνεγνωρίσθη ἑλευθέρα, καίπερ περισφιγθεῖσα ἐν τοῖς στενοῖς ἀπὸ τοῦ Ταιναρίου μέχρι τῆς Λαμίας ὀρίοις. Ἄλλ' ἡ Κρήτη ἀπεκλείσθη τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ 1829. Τάλαινα τότε Πατρίς! ἔμεινας ἔξω τοῦ νυμφῶνος, ἀλλὰ δὲν ἀπῆλπισας! Πόσα ὑπέστης, πόσους βρασμούς ὑπέμεινας, ποσάκις ἐπανεστάτησας! ὑπερεδμεμήκοντα τῆς Μητρὸς ἔτη δούλη σύ, πατρίς μου, μάχασαι κατὰ τῆς τυραννίας. Δὲν παρῆλθεν ὀκταετία νὰ μὴ σεισῆς τὴν λεοντώδη χαιτήν, νὰ μὴ συντριψῆς τὰς ἀλύσεις, νὰ μὴ λακκατήσῃς τὸν τύραννον. Καὶ ὅμως ἐξηναγκάζεσο ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν νὰ δουλεύῃς. Εἶναι ἀνάγκη νέας ἀπαριθμήσεως ἡρώων καὶ τροπαίων; Εἶναι ἀνάγκη νὰ μνημονευθῇ ὁ Κόρακας καὶ Κριάρης, ὁ Κορκίδης καὶ Χατζῆ Μιχάλης, ὁ Κοκκίνης καὶ Ρουμᾶνος ὁ Παυλῆς καὶ Μοσχολίτης καὶ ἡ λιπὴ στρατιὰ εὐκλεῶν τέκνων τῆς Κρήτης, ὧν πλείεστα ζῶντα καὶ νῦν

εἶναι ἀγλαΐσμα καὶ δόξα τῆς Πατρίδος; Δὲν εἶναι διαπρῦσοι κήρυκες τῆς δόξης σου ἀπλαῖ μόνον χρονολογίαι; 33, 41, 48, 58, 66, 78, 89, 96; Ἐντὶ παντός ἄλλου δανειζομαι ἤρῃσιαν σελίδα παρὰ τοῦ ἱεροφάντου τῆς Κλειοῦς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανδιδασκητῆρι περὶ τῶν πρὸς τὸν Τούρκον ἀγῶνων τῆς Κρήτης. «Τίς νὰ γράψῃ, λέγει, τὴν μυρρισελίδον ἱστορίαν τῶν Κρητικῶν ἐξεγέρσεων ἐναντίον τῆς Τουρκίας; Ὅλαι αἱ σελίδες αὐτῆς εἶναι μεσαι ἤρωισμοῦ καὶ θυσιῶν ὑπερανθρώπων. Πᾶσα τῆς Νήσου ἐπανάστασις εἶναι νέα εἰκὼν ἐμποιοῦσα φρίκην, ἐμπνέουσα τὸν θαυμασμόν. Δέκα ποιηταὶ δὲν θὰ ἤρκοιεν νὰ ψάλωσι τὰ κλέα αὐτῆς. Ἐκαστος στρατιώτης εἶναι ἄξιος ὑμνωδοῦ, ἕκαστος ἤρωϊς ἄξιος ἰδίου ἱστορικοῦ, πᾶς πύργος ἔχει τὴν δόξαν του, πᾶσα φάραξ τοὺς ἤρωϊς τῆς, πᾶς οἶκος τοὺς μάρτυράς του. Εἶναι ἡ γῆ ἡ ἠρωστόκος, ἥς πᾶσα σπιθαμὴ εἶναι βεβαμμένη μὲ αἷμα. Διακόσια ὄλα ἔτη εἰς τὰ τάρταρα τῆς δουλείας ἐκπεσοῦσα ἡ Κρήτη δίκην ἄλλου Τανταλοῦ τείνει τὰ διψῶντα χεῖλη πρὸς τὸ διαυγές τῆς ἐλευθερίας ὕδωρ, ἀλλ' ὅσακις κύψῃ πρὸς αὐτὸ ἀπόλλυται ἡ λίμνη καὶ χαίνει ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς γῆς μέλαινα, ἣν ἀπέξήρανεν ὁ δαίμων. Καὶ ὅμως κύπτει πρὸς τὴν λίμνην πάντοτε καὶ κύπτει καὶ κύπτει καὶ δὲν τὴν πτοεῖ τοῦ Τανταλοῦ ἡ ἀτελετήτος βράσανος.»

Εὐλογητὸς δ' ὅμως αὐθις ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος καὶ Κρήτης Θεός! Ὁ ἀναστήσας ἐκείνην ἀνέστησε καὶ ταύτην, ἐνηγκαλισμέναι δὲ νῦν καὶ μόνον τοῦ ὕμναίου ἄσματος ἐλλείποντος παρίστανται πρὸ τοῦ Πλάστου λιτανεύουσαι ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τῶν ἄλλων δούλων. Κρατοῦσαι δὲ φωτεινὰς λαμπάδας:

Τὸ Μεσολόγγι ἡ μάννα μος κ' ἡ κόρη τῆς τάρκαδι:

δεικνύουσιν εἰς τὸν κόσμον πῶς ἐξαγοράζεται ἡ Ἐλευθερία.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δ' ἀκριβῶς τῆς ἀπελευθερώσεως ἤρξατο νέες ἀγῶν ἐν ἡμῖν, ἐκείνος, ὃν ἀγωνίζεται ἡ Μήτηρ κατὰ τὸν ἐβδομηκονταετῆ αὐτῆς βίον. Οὔτε ἀνεπαύθη, οὔτε πρέπει νὰ ἀναπαύηται ὁ ἐλεύθερος ἀρκούμενος ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν εὐπραγίᾳ. Πρέπει νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ ὁ στεναγμὸς καὶ ὁ κλαυθμὸς τοῦ δούλου καὶ νὰ ὑπομινήσῃ αὐτὸν τὴν ὑπὲρ τούτου ὑποχρέωσιν. Πρέπει νὰ συνδονῆται ἐκ τῶν σιωπηλῶν καὶ ἐν κατακύνξει ἐορτῶν, ἃς σήμερον ἄγει ὁ ἀλύτρωτος Ἕλληνας, αἵτινες ἐν τῇ ἀκρᾷ αὐτῶν σιγῇ εἶναι εὐστομώταται καὶ ἠχῆσαι. Τὰ σύνολον τοῦ ἔθνους ἐπῆξε τὴν στενὴν τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ θερμὴν καλιάν, ἐξ ἧς θερμαίνεται τὸ σύνολον πάλιν ἐπτά δεκάδας ἐνιαυτῶν ἤδη.

Γοῦτο καὶ ἡ τῶν Κρητῶν.

Τόλμα τε ζαμενῆς καὶ σύνεσις πρόσκοπος.

Κατὰ τὸν Λυρικὸν προσεκκόλλησε καὶ τὴν Κρήτην εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ συνεργασία τοῦ αὐτοῦ συνόλου, ἡ θέλησις, ἡ τόλμη, ἡ εὐσταθεια ἐν τῇ διεκδικήσει τῶν ἰδίων ἡμῶν πόθων, οἷαν συνίστα ὁ μέγας Γλαδστον, τὸ θάρρος μετὰ τῆς εἰς τὸν Θεὸν πεποιθήσεως θὰ παρασκευάσῃ τὸ Ἐθνικὸν μεγαλεῖον, θὰ ὑψώσῃ τὴν χρυσοπάρυφον πορφύραν, ἣν θὰ ἐνδύθῃ ἡ μήτηρ ἀνακτησαμένη τὰ ὄρια, ἅτινα εἶχεν ἐπὶ τῶν Ἡρακλείων καὶ Φωκιάδων. Δὲν θὰ ὑστερήσῃ δὲ βεβαίως ἡ νύμφη τοῦ Αἰγαίου ἐν τῇ συνεργασίᾳ ταύτῃ. Ἄς θαρρῇ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἡ μεγάλη Μήτηρ. Τὸ δένδρον τῆς ἀγνωμοσύνης δὲν φύεται οὐδὲ καλλιεργεῖται ἐν ἡμῖν. Οὐδέποτε ἐπιθήσαμεν, οὐδὲ ἐδέχθημεν προσφερομένην στενήν κατ' αἶκον εὐπραγίαν. Ἀείποτε ἐκωφεύσαμεν, καὶ εἰκότως, εἰς τὸ δέλεο τῆς στενῆς εὐτυχίας. Συνευδαιμονεῖν ἢ συγκακοπαθεῖν αἰετοτε ἐπέζητήσαμεν:

Ὅλος ὁ κόσμος σπάρματα τὸ χερί ἂν βάλλῃ
καὶ ἀντιμετωπίσουν

Ἐκεῖν' ἀπὸ τῆ μιᾶ μεριᾶ κ' ἡ Κρήτη ἀπὸ τὴν ἄλλῃ,
τὴν Κόρη ἀπὸ τῆ Μάννα τῆς ποτὲ δὲν θὰ χαρίσουν.

Οὐδέποτε, ὦ Μήτηρ, θὰ ἐρυθραίσῃς ἐπὶ κακίᾳ ἡμῶν ἀρήκτως προστεθέντων. Οἷοι εἰμῆθα ὅτε ἀγωνιζομένους ἡμᾶς ἔτρεφες πεινώσα, ἐνέδυσες γυμνητεύουσα, πάσχουσα ἐνίσχυες, ἤρες ἐπ' ὤμου τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ ὑψίστασο τὰ ἐπίχειρα πολεμικῆς ἀτυχίας πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν, τοιοῦτοι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θὰ εἰμῆθα νῦν, ὅτε ἀποτελοῦμεν ἐν σώμα μιᾶν ψυχὴν. Ναὶ μὲ τὸ ἱερόν μας Ἀρακὰδι, μὲ τὸ ἀγνὸν αἷμα τοῦ Βαρέ, μὲ τὸν ἅγιον λόφον τῆς Ἀγίας, μὲ τὰ ἀχραντὰ αἵματα ὅσα ἔχρυσεν ἡ Κρήτη κατὰ τῆς ἀδικίας, μὲ τὰ ὅσα, ἅτινα πυρσοῦνται μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, δὲν θὰ λησμονήσωμεν τὴν ἱστορίαν μας καρποῦμενοι τῶν ἀγαθῶν τῆς Ἐλευθερίας.

Μὰ τῶν στερνῶν μαρτύρων μας τὸ πονεμένο αἷμα,

Ἄν ἔβαζαν τῆς Κρήτης μας καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ στέμμα

Κορώνα στὸ κεφάλι τῆς, θὰ τὸ τσαλαπατήσῃ,

Παρὰ τῆ Μάννα τῆ γλυκεῖα στιγμή νὰ λησμονήσῃ.

Ἀπὸ τῶν πεντε Κρητικῶν Κορυφῶν, αἵτινες σήμερον παριστάνται ἀντιπρόσωποι τοῦ Βασιλέως μας καὶ κοπηλάται, ἵνα προσομιήσωσι μετὰ μικρὰν τὴν Κρητικὴν ναῦν εἰς τὸν εὐορμον λιμένα τῆς Ἐνώσεως, μέχρι τῶν τρεφομένων ἐν ταῖς βάθροις τῶν σχολείων καὶ ἀναπνεόντων τὰ μῦρα τῆς ἀρχαίας σοφίας, θὰ τελῶμεν πάντες διηνεκῶς τὸ καθήκον ἡμῶν μέχρι τῆς εὐλογητῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ ἐορτασθῇ ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ πανήγυρις πέραν ἐκεῖ παρὰ τὴν δίδυμον θάλασσαν, ἐνθα ἔπεσε τὸ γένος καὶ ἐνθα περιμένει ὁ μαρμαρωμένος Βασιλεὺς τὴν ἀνάστασιν καὶ ὁ κε-

κρυμμένους ἱερεὺς νὰ συμπληρώσῃ ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν θείαν μυσταγωγίαν.

Καὶ ἡμεῖς μὲν οἱ εἰς τὰς παλαιὰς γενεὰς ἀνήκοντες, οἱ τὰ ἐτοιμώροπα τοῦ χρόνου ἐρείπια ἀποτελοῦντες ἔχουμεν ἀπὸ τοῦδε κλῆρον τὰς ὑπομνήσεις τῆς παρελθούσης ἐναγωνίου δόξης, τὰς παραινήσεις καὶ συμβουλὰς, ἀφ' οὗ ὁ βραχίων ἤρξατο ἤδη παραλυόμενος. Θὰ ἐμπνέωμεν τὴν πεποιθήσιν, θὰ πρεβάλλωμεν τὰς φωτεινὰς τοῦ παρελθόντος εἰκόνας, θὰ ἐνισχύωμεν διὰ τοῦ λόγου, θὰ ὑποδεικνύωμεν τίνες εἶναι οἱ λαμπρῆρες, ὑφ' ὧν ὀδηγοῦμενοι θὰ φθάσωμεν τὸ ἔνδοξον παρελθὸν καὶ θὰ ἀπεργασώμεθα αἰγλήεν τὸ μέλλον.

Ἦμεῖς δὲ οἱ ἐν τῇ ἀκμῇ νέει, οἱ βεβαπτισμένοι εἰς τὸ πῦρ καὶ τὴν πυρτινὴν χθὲς καὶ πρόη: ἀντλείτε νέα ὄπλα ἀπὸ τῆς σγμερινῆς ἐορτῆς, ἵνα δικαιώσῃτε τὰς προσδοκίας τῆς Μητρὸς, ἥτις τσαυτὰ ἐφ' ἡμᾶς θαρρεῖ ἐφ' ὅσον ἡ Μακεδονία, ἡ Ἡπειρος, ἡ Θράκη, οἱ νῆσοι δουλεύουσιν αἰσχίστην δουλείαν. Οὕτω γίνεσθε καὶ προσηγαταί εἰς τὴν ἔνδοξον κέλευθον, ἣν θὰ ἀκολουθήσῃ σὺν ὑμῖν καὶ μετ' ὑμᾶς ἡ ἐν τῇ παιδείᾳ στρατευομένη νεότης, ἣν χειραγωγούμεν μὲν ἡμεῖς οἱ διδάσκαλοι διὰ τῶν παραδειγμάτων, ὧν ἀφθονίαν χορηγεῖ ἡ πάτριος ἱστορία, ἡ ἀρχουσα δὲ τῆς Πολιτείας τάξις διδάσκει διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματός τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθήκον.

Ἄλλ' ἡμεῖς μάλιστα, χρυσῆ μου καὶ εὐέλπις νεότης, μεθ' ἧς τριάκοντα ἤδη ἐνιαυτοὺς ἐντροπῶ εἰς τὰ ἀνεξάντλητα νάματα τῶν προγονικῶν θησαυρῶν, ἥτις ἔχεις ὅλην μου τὴν ζωὴν, μνημονεύετε τοῦ ὄρκου τοῦ Πύργου, μὴ ἐπιλανθάνεσθε ὅτι ἡ ἀναρχία καὶ ἀνυποταξία εἶναι ἐκδηλώσεις τῆς δουλείας. Ἐνδυναμοῦσθε ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς παιδείσεως, τῆς ἡμερώσεως, τῆς στομώσεως τῶν θείων ὄπλων τοῦ Ἑλληνος, δι' ὧν θὰ βαδίσῃ ἐπὶ τῶν αὐλάκων, ἃς ἤνοιξε τὸ 21, αἵτινες ἀγρουσι πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὸ Ἐθνικὸν μεγαλεῖον. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι Ἄρης καὶ Ἀθηναῖ ἔσφζον τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα, ξίφος, σταυρὸς, παιδεία ἔσωσαν καὶ ἡμᾶς. Μὲ ταῦτα θὰ μεγαλοουργήσῃτε καὶ σεῖς, τὸ ἔαρ τῆς Πατρίδος, σεῖς ἐν οἷς ἐμβλέπω μετὰ τοῦ ἔθνικοῦ ποιητοῦ τοὺς ἐκδικητὰς τῶν βδελυριῶν τῶν ἀπογόνων τοῦ Κρούμου καὶ τοὺς μέλλοντας ἐργάτας τῆς ἐθνικῆς συνενώσεως.

ὦ! ναί! δῆῃστε τὴν στιγμήν αὐτὴν νὰ καμαρώσω τοῦ Γένους τὴν πρωτομαγιά καὶ τὰ καινούργια νεῖατα.

Ἀφῆστέ με τὸ μυστικὸν παλμὸν σας νὰ προδώσω.

Κύτταξε μέσες γιὰ σπαθί! καὶ λεῦνες γιὰ φλοκάτα!

Ἡ Λαύρα μας ὀλάκερη μεσ' τὴν καρδίαν σας στέκει.

Ποιὸς ἔξει, ποιὸν μιὰν ἀνοίξει θὰ κροῖωμε Τζαβέλλα,

Ποιός τοῦ Γκριζῶτη ἀπὸ σῆς θὰ πάρῃ τὸ τουφέκι;

Καὶ τὴ χιονάτη θὰ ζωσθῆ τοῦ Διάκου φοουσταγέλλα!

Ποιός ξέρει μὲς τίς ἐγμορφίές, 'ραυτὰ ἐδῶ τὰ κρίγα

"Ἄν δὲν εὐρίσκεται καυμὰ κρυμμένη Βουβουλίνα!

Οἱ πάντες δὲ ἄς πλατύνωμεν τὴν καρδίαν εἰς τὰς ἐμπνεομένας ὑπὸ τῆς σημερινῆς χαρμονῆς ἐλπίδας. Οὐδέποτε ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Κρήτης ὑπῆρξεν ἄγονος εἰς ἔργα ἀνδρείας καὶ δόξης. Βλέπυντες τοὺς εὐθαλεῖς μὰς βλαστοὺς γυμναζομένους καὶ ἀκούοντες τοὺς ἤχους, οὓς ἀντηχεῖ τὸ ἐρρυθμῶς πληττόμενον χῶμα, δὲν φαντάζεσθε ὅτι ἐκεῖθεν θὰ ἀναπηδήσῃ ἡ σφριγηλὴ τοῦ μέλλοντος ζωῆ; Δὲν κισθάνεσθε εὐωδίαν πληρεῦσαν τὴν ἄερα, ἣν ἐκπέμπει ἐντιμος, ἀδιέκοπος, εἰσυνειδητος ἐργασίας; ἔργασθῶμεν λοιπὸν ἡ θάλασσα ἥτις περισφίγγει ἐν ταῖς ἀγκάλας αὐτῆς πᾶσαν Ἑλληνικὴν γωνίαν συμβολίζει διὰ τοῦ ἀχανοῦς αὐτῆς τὸ εὐρὺ μέλλον, ὅπερ κείται πρὸ ἡμῶν προκαλοῦν τὴν ὑπερίσχυσιν, τὴν κατὰκτησιν, τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς. Καὶ θὰ κυριαρχήσῃ τέλος αὕτη. Ὁ Θεὸς ἔστησε τὴν Ἑλλάδα ἐκεῖ ὅθεν ἀδύνατον νὰ μὴ καταστῇ μεγάλη (Δαμπερίδης).

Καὶ ἤδη ἀφήσωμεν τὴν ἱστορικὴν ταύτην αἰθουσαν, ἥτις μακρὰ ἔτη ἀντήχησε τὰς ὑψηλὰς φωνὰς τῶν πολιτευομένων τέκνων τῆς Κρήτης, τὰδε ἐνθυμούμενοι. Ἀναμνησκόμενοι οἷον γεγονὸς σήμερον πανηγυρίζομεν, τί ὀφείλομεν εἰς τοὺς ἐργάτας τούτου, συνέχοντες τὴν συγκίνησιν μακαρίσωμεν μὲν τὰς ἱεράς τῶν καλλινίκων μαρτύρων σικίας, αἵτινες περιπέτονται περὶ ἡμᾶς ἰλαραὶ καὶ παιδραὶ, ἱκετεύσωμεν δὲ εὐχὰς νὰ ἐπιβλέψωσιν ἡμᾶς ἄνωθεν καὶ νὰ παραθροῦνται μὲν ὀργῶντας πρὸς τὰ καλὰ, νὰ ἀναχαιτίξωσι δὲ ἀμαρτάνοντας. Ἐκδηλώσαμεν δὲ τὴν ἀδίον εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς προστάτας, οἵτινες ἐβράβευσαν μὲν τοὺς πολεμικοὺς ἡμῶν ἀγῶνας, ὅτε ἔδει, βραβεύουσιν δὲ νῦν τοὺς εὐχὴ τῶν δυσχερεῖς εἰρηλικούς. Πληρώμεν δὲ θρησκευτικῶς τὰς ἐντολὰς τῆς Πεντακορῦφου ἡμῶν μεταβατικῆς πολιτείας. Ὑψώσωμεν δὲ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Θεόν τῆς Μεγαλωσύνης ἱκετεύοντες νὰ καταξῆ ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου τοὺς ἱεροσούλους καὶ κατακτητάς, ἵνα ἐπενταθῆ μεγάλη ἡ Ἑλλὰς ἡμῶν, οἷαν ὠνειρεύθη ὁ Ρήγας καὶ ἐχάραξεν ἐν τῇ χάρτᾳ του προσερείδουσαν τὴν κορυφὴν ἐπὶ τοῦ Αἴμου, ἀπλοῦσαν τὴν δεξιὰν ἐπὶ τῶν Ἀκροκεραυνίων, βρέχουσαν τὴν ἀριστερὰν εἰς τὸν Εὐξείνιον, λούουσαν δὲ τοὺς πόδας εἰς τὴν Κυπρίαν καὶ Κρητικὴν θάλασσαν.

Ὑπὲρ τῆς αὐτῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος ζητωκραυγάζοντες, ἄς εὐχθῶμεν νὰ ἐορτάσωμεν παρὰ τὸν Ἰλισσὸν μὲν καὶ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ μετὰ μικρὸν τὰ Κρητικὰ, συντόμως δὲ καὶ παρὰ τὸν Βάσπορον ἐν τῇ

Ἄγία Σοφία καὶ τῷ Ἱπποδρόμῳ τὰ Πανελλήνια Ἐλευθέρια.

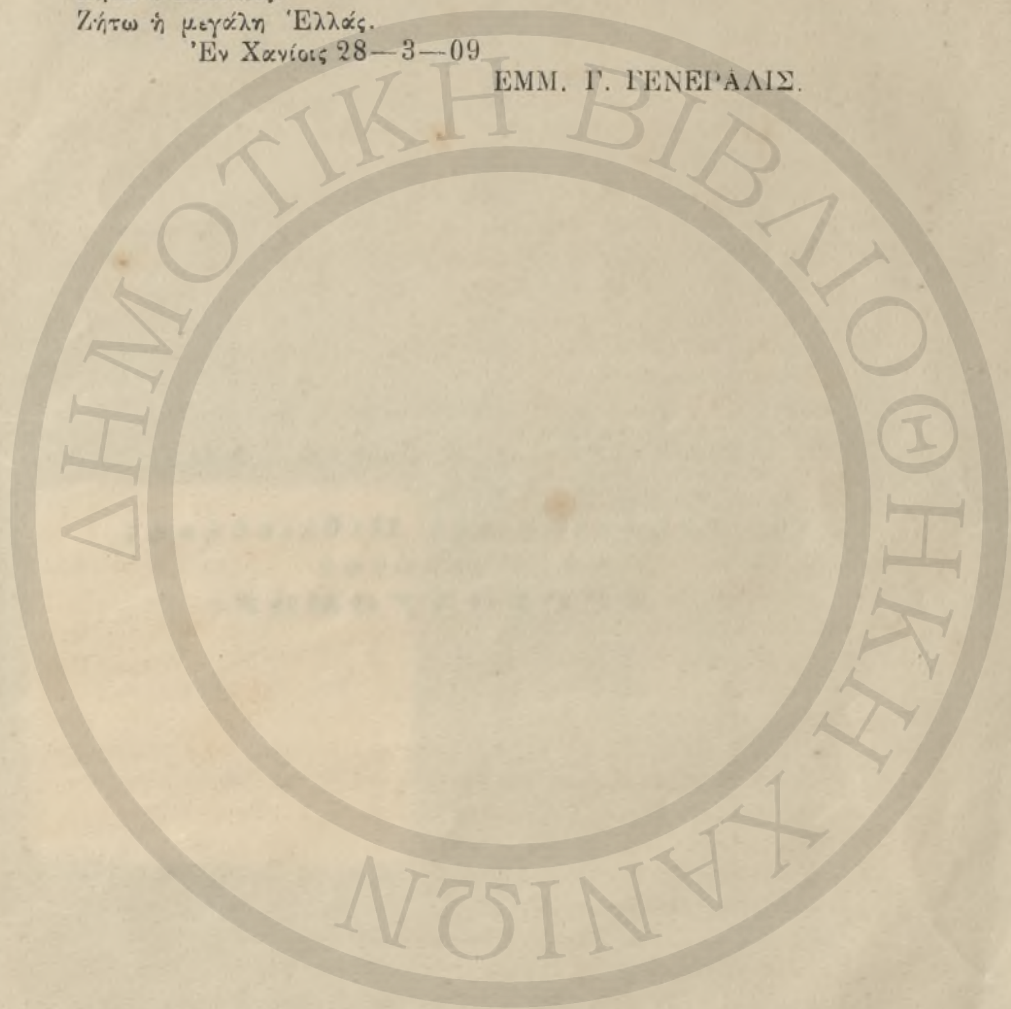
Ζήτω τὸ Ἔθνος.

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς.

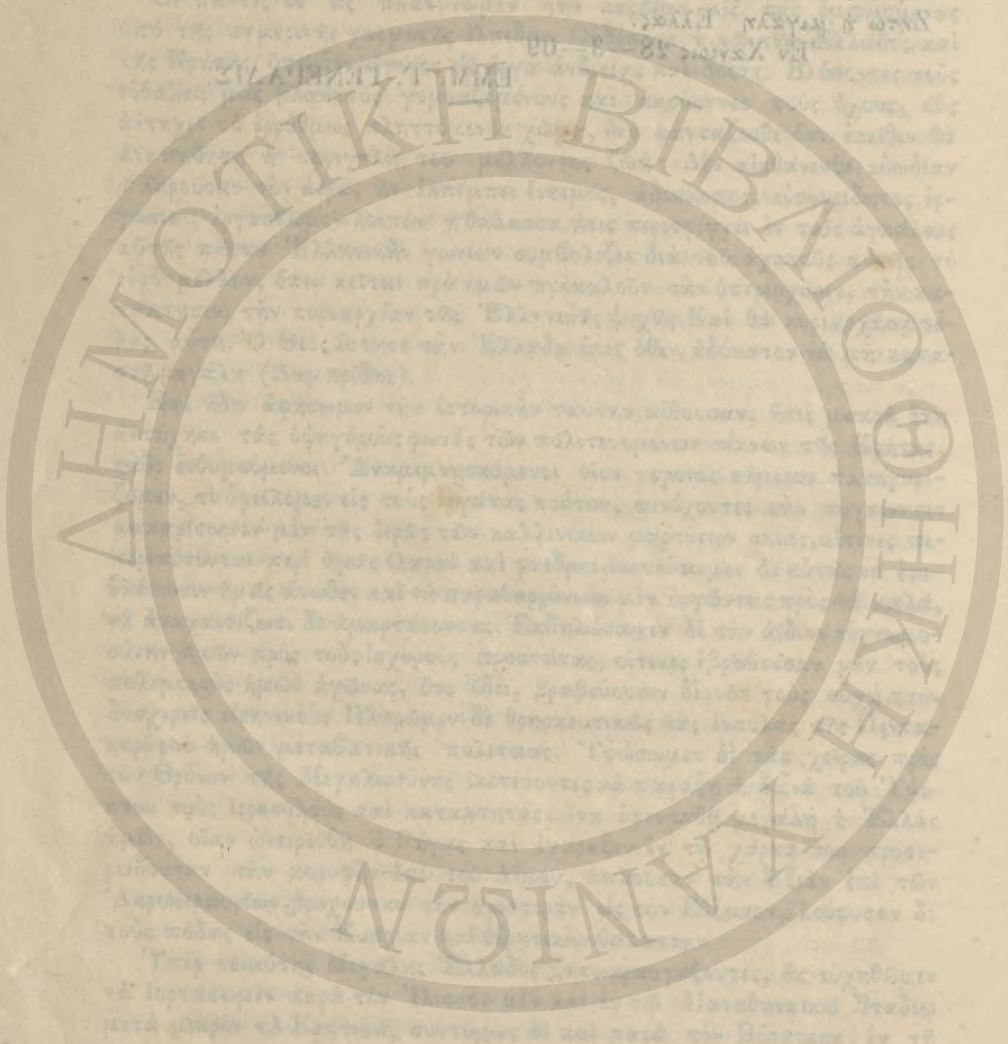
Ζήτω ἡ μεγάλη Ἑλλάς.

Ἐν Χανίοις 28—3—09

ΕΜΜ. Γ. ΓΕΝΕΡΑΛΙΣ.

Handwritten notes at the top of the page, including the name 'Л. П. Ткачев' and other illegible text.

Faint, mostly illegible handwritten text and bleed-through from the reverse side of the page, visible beneath the stamp.

Handwritten text at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain a date and a name.

36/11
8.10

*"Ἦλθετε! γὰρ τὸν ὁ καιρὸς ἔστι ἀνασταθῆναι ἡ Κρήτη
καὶ εἰς μὴδ γὰρ σμίξῃ ἀγκαλιὰ Νεραΐδα καὶ Ἀμφιτρύτη*

ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 10
ὕπερ
τοῦ τμήματος τῆς Βιβλιοθήκης
τοῦ Συλλόγου
«ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ»

ΝΩΣΙΝ ΧΑΝΙΩΝ

